

Тадей Карабович

ДОСВІД НАДІЇ ТА САМОТНОСТІ В ЛІТЕРАТУРНОМУ ДИСКУРСІ БОГДАНА БОЙЧУКА

У статті йдеться про поета Богдана Бойчука — одного із засновників Нью-Йоркської групи, яка друкувала у 1959–1971 рр. свої твори у періодичному українському еміграційному виданні «Нові Поезії». Це був час важливих для поета творчих комунікацій та контактів. На тлі групи Богдан Бойчук став відомим лідером у літературних колах української еміграції. Творчість поета виділяється із загальної еміграційної картини українців США та набуває статусу літературної альтернативи навіть серед творів членів Нью-Йоркської групи.

Ключові слова: видання, еміграція, Нью-Йоркська група, поезія, проза, переклади.

Поет Богдан Бойчук народився 11 жовтня 1927 р. у подільському селі Бертники, що неподалік Монастириська та Бучача. Цим галицьким місцевостям у творчості поета буде відведено значну роль. У 60-х – 90-х роках ХХ ст. вони стануть визначальними у літературному дискурсі Богдана Бойчука. У рідних Бертниках та в історичному Бучачі поет пережив початок Другої світової війни, радянську окупацію, був свідком ліквідації німцями єврейського гетто у 1941 р. Усе це він опише після багатьох років у творі-поемі «Любов у трьох часах», опублікованому в томі «Вірші вибрані й передостанні» (1983) та поетичний розповіді «Кляса без вісти» (2013) [7, 144].

У 1944 р. Богдана Бойчука було депортовано як молодого хлопця до Німеччини на примусові роботи, де він залишався до кінця війни. Після її закінчення у 1945 р. поет потрапив до американського табору для українців ДіПі, де перебував до 1949 р. й звідки переїхав до США. Жив з 1970 до 1990 рр. головню в Нью-Йорку і частинно в Глен Спею; 1990–2000 рр. — головню в Нью-Йорку, Глен Спею і Києві; з 2000 живе головню в Києві і Глен Спею [7, 143].

У 1953 р. Богдан Бойчук познайомився у Нью-Йорку з Юрієм Тарнавським, який першим із них двох дебютував (у 1956 р.) у літературі. Його дебют мав великий вплив на молодих поетів. Другим був Богдан Тиміш Рубчак.

Свій крок у літературу Богдан Бойчук здійснив збіркою віршів «Час болю» у 1957 р. Це був дуже вдалий дебют, після котрого поет затіснив творчі контакти зі своїми ровесниками в українській еміграційній літературі Юрієм Тарнавським, Анею Бойчук — згодом його дружиною та поетесою Патрицією Килиною. У 1959 р. вони спільно створили літературне поетичне угруповання Нью-Йоркська група. Богдан Бойчук, як один із співзасновників, сприяв її розвиткові та офіційному дискурсові в американському середовищі.

Щорічник «Нової Поезії» і престижне видавництво групи було покликане популяризувати українську культуру серед еміграції у вигляді багатогранного літературно-художнього мистецтва. Структурно-правових підвалин ця організація ніколи не мала: Богдана Бойчука, Юрія Тарнавського, Богдана Тиміша Рубчака, Емму Андіївську, Віру Вовк та Женю Васильківську протягом 1960-х років єднала дружба і модернізм.

У співавторстві з Б. Рубчаком Богдан Бойчук підготував антологію української поезії «Координати». Книга вийшла друком 1969 р. у двох формах: як двотомна праця і як одностомна книга, видана у форматі А4. У 1993 р., попри проминання часу і зміни у літературі 1990-х років, керуючись ідеєю фіксування кращого поетичного ужинку в антологіях, Богдан Бойчук видає нове зібрання вибраних творів різних авторів під промовистим заголовком «Поза традиції» як спільне українсько-канадське видання і як приклад продовження творчості у порівняльному аспекті [7, 144].

Спільно з поетесою Марією Ревакович він редагував з 1991 до 1999 р. щоквартальне літературно-художнє видання «Світо-Вид», яке виходить друком спочатку в Нью-Йорку, а потім у Києві. Богдан Бойчук протягом 60-х та 90-х років ХХ ст. з бенедиктинським терпінням підтримував літературні контакти з членами Нью-Йоркської групи для подання творів у журнал «Сучасність» без шкоди для автономії творчих індивідуальних пошуків окремих поетів — членів цієї організації. У літературі української еміграції він вмilo демонстрував особисті погляди, наприклад, культивуючи певні жанри чи стилі, що для окремих творців Нью-Йоркської групи стало ключем до власної творчості.

Від кінця 1960-х років поет залишався в тісному контакті з молодим українським поетом з Бельгії Романом Бабовалом. Тоді вдалося поєднати

поетичний дискурс останнього з літературними канонами Нью-Йоркської групи. У 1980-х роках Богдан Бойчук відкрив талант поетеси Марії Ревакович, української емігрантки з Польщі, яка приїхала до Канади, і включив її поезію у творче життя Америки. Завдячуючи Богданові Бойчуку, вона зросла до відомої поетеси та літературного критика. Марія Ревакович почала досліджувати історію Нью-Йоркської групи, її літературні контакти з шістдесятниками та дисидентами України. Поетеса опублікувала низку цінних робіт та есе англійською і українською мовами про місце цієї організації в українській літературі [4, 102–110].

Творчість Богдана Бойчука, з огляду на контакти та відкритість його поглядів, залишалася різноманітною і представляла поезію, драму, розповіді, літературну критику, переклади. Поет цікавився американським театром, мистецтвом, багато мандрував та гуртував навколо себе різних творчих людей, зокрема членів Нью-Йоркської групи та поетів старшого покоління: Євгена Маланюка, Олексу Стефановича, Василя Барку, що, безумовно, сприяло поглибленню самооцінок та впливало на самокритику поглядів.

Характер творчості Б. Бойчука залишався інтроспективний і містив аспект подорожі в часі та просторі. Автор завжди намагався переосмислити історичні потрясіння шляхом тісної людської взаємодії. Він вважав, що люди схильні до високого, а також спільного вирішення своєї долі. У творі «Любов у трьох часах» Б. Бойчук стверджує, що людиною керує туга за недосяжним, мрія, гармонія, любов, безпека. У разі виникнення загрози та біди люди намагаються гуртуватися для захисту. Такі погляди Богдан Бойчук виклав у поемі «Кляса без вісти», де показав неміч людини проти швидкоплинності буття.

Протягом 60-х та 70-х років ХХ ст. у творчості поета провідним мотивом стає відчуття загрози свободі людської особистості та не дотримання ідеї родинних зв'язків. Це добре помітно у драмі «Приречені», де життя ускладнювалося, а сімейна традиція, релігійна та національна тотожність руйнуються. Сакральний простір родини був неможливий, розпалене вогнище міг загасити раптовий дощ, а відомі стежини могли прямувати в нікуди. Об'єктивні лиха могли зламати плеканний тільки «свій» рятувальний круг, підриваючи водночас «дорогу до себе».

Творча інтерпретація життя, укладена Б. Бойчуком у перших рядках вірша «Десь суть була...», зображує людину, яка бореться за свої ідеали й серйозно ставиться до щоденних неприємностей, поборює елементи, успадковані з минулого — досвід жорстокої війни. На шляху в одчайдушному пошукові істини важливу роль відіграє, на думку поета, категорія чуттєвої любові, яка породжує життя. Любов для Б. Бойчука — не встановлення меж, а долання їх з людською гідністю.

Вірш «Десь суть була...» є суто екзистенціалістичним твором, в якому висловлюється екзистенційний сумнів щодо існування дому, суті, мети й шляхів людського буття [3, 5–25].

Світ, суспільство, релігія — це ті реалії, на які спирається поет у своїй творчості. Під їх впливом можна змінити життя, а іноді й цілком його перебудувати. У вірші «Земля була пустошня» (1959) жорстокий досвід війни, отриманий в дитинстві, чергується із зображенням любові та ніжності, про які мріє ліричний герой твору. Природа любові розкриває силу життя, тому страшні катаклізми не в змозі знищити людські покоління. Щоб це збагнути та зрозуміти, людина має заглибитись у сенс свого існування. Б. Бойчук додає до особистого дискурсу тугу за прекрасним та молитву серця, що полегшує відчуття страху і порожнечі, яка опанувала ним під час війни.

Любов, надія і молитва — це провідні теми творчості поета, які відображають правду життя. У збірці «Час болю» (1957) та однойменній поемі «Подорож з учителем» (1976) Б. Бойчук свій безцінний досвід внутрішніх переживань поєднує з ясністю життя, що веде до синтезу метафори і підключає антиномії.

*Десь суть була
осталися одгадки,
десь дім стояв,
та як його знайти?
Мій шлях
неждано виховзнув
з-під ніг
піском розлився
в безконечність.
Я йшов
і по коліна груз
в темноті.
На грані світляних років
являвся часом день.
і час від часу зірка
падала комусь
в долоні.
Так:
десь дім стояв,
а може, не стояв;
була десь ціль,
а може, не було.
Я йшов кудись і знав:
мій шлях — в нікуди;
я йшов і знав:
мій хід — життя.*

(«Десь суть була...») [5, 5].

У цих рядках поет передає емоції, що сповнюють його серце. Богдан Бойчук прагне зануритися у плін життя, яке безпосередньо пов'язує його з досвідом воєнного покоління та ровесниками. Автор увів у вірш особисті роздуми, що

коливаються між сподіваннями на краще завтра, складністю світу й долі людини. Таким є поетичне кредо митця. Богдан Бойчук порушує питання про тісне співіснування любові та смерті на його власному життєвому шляху. Любов — вища цінність — дає відчуття тепла та будує майбутнє. Смерть — це межа життя, за якою назавжди ховається вічність, тому поет прагне життя.

*Коли питатимуть за мною,
то скажіть,
що води обмивають камінь
і пливуть,
що вітер гусне
в нерухомій тишині,
що лірика долонь
в жіночому волоссі
змивається часом.*

(«Коли питатимуть за мною») [5, 31].

Творчість Богдана Бойчука характеризується виразними картинками, в яких спогади як елемент літературного дискурсу набирають неповторних образів. Поет часто наголошує на їх близькості до традиційних, що містяться в дитячих спогадах та у згадках про рідну домівку, яку він вже давно залишив. Митець підкреслює свій зв'язок з Богом. Він відкриває Всевишньому серце і просить у нього про милосердя та навіть поблажливість.

Це особливо помітно у поемі «Подорож з учителем», яку поет написав у 1965–1967 рр., коли, за його словами, мав есхатологічний зв'язок з учителем, з Богом, завдяки якому життя, незалежно від його перебігу, продовжувалося. Автор таким чином хотів наголосити на єдності Всесвіту з Божим провидінням — таким важливим для людського існування.

*Ми йшли разом і на шляху
минали довгі дні, як статуї,
прекрасні і сумні*

*А потім висохли джерела наших тіл
у спраглі популудні — як сльози
на долонях літа.*

*Природа нас корінням приймала,
і оставила нам білі кості
(о, красо, мовчазна і холодна,
ми любилися їй тоді).*

*І не було уже ні скарг, ні таємниць,
ми знали: знов чиясь рука відкриє двері,
і знов захочуть і не зможуть
вертатися назад.*

(«Ми йшли») [6, 26].

Інтроспективний характер поетичних рядків Б. Бойчука слід розуміти (за Богданом Тимішем

Рубчаком) як «шлях до себе». І якщо введений критиком термін означає, що у житті людини існує багато небезпечних доріг, які вона долає, щоб знайти себе, то можемо (на власний ризик) стверджувати, що митця на цьому складному шляху супроводжували дві одвічні категорій — життя і смерть. Найбільш повно це звучить у поетичному циклі «Любов у трьох часах» з 1974–1976 рр., написаному у формі щоденника. Фрагменти твору були вміщені у щорічнику «Нова Поезія». У цій поемі Богдан Бойчук, ще за довго до страхіття голокосту, зумів розгледіти у ганебному винищенні євреїв загальну трагедію Європи з її цивілізаційними надбаннями, яка загинула у концтаборах Другої світової війни.

Переклад «Любові у трьох часах» англійською мовою у США приніс Богданові Бойчуку значну популярність. Його поезії давали можливість американському читачеві уявити український контекст епохи, в якій жив автор.

Поетичний цикл «Любов у трьох часах» є одним із найвідоміших творів 1960-х років. У ньому описано трагедію, що сталася у м. Бучач під час Другої світової війни. Під час німецької окупації тут було знищено більшість єврейського населення. Разом з людьми зникла і унікальна знакова атмосфера самого міста з його багатонаціональними вулицями, синагогою, руїнами старовинного замку на Підзамчі, річкою Стрипою та криницею Собеського. Жорстокість війни, описана в шістнадцяти частинах циклу, переплітається з бажанням жити і любити. Обидві теми — смерть та любов — тісно пов'язані зі спогадами поета про дитинство та юність.

«Любов у трьох часах» містить найскладнішу філософську інтерпретацію воєнної дійсності. Сюжет поеми розгортається на фоні трагічних подій. Двоє молодих людей покохали одне одного. Вони зустрічаються на руїнах монастиря, що на Круковій горі. Поет описує їхнє кохання: радість бути разом, пристрасний еротизм, нічне купання в річці Стрипі. Та, на жаль, це все тривало недовго. Щастя закоханих обривається разом зі смертю дівчини й знищенням нацистами єврейського Бучача.

На тлі війни кохання постає як чисте і світле почуття, але воно не може захистити молодих людей. Тому загибель дівчини має символічний вимір.

Хлопець шукає кохану серед масових поховань на окопиську, намагається знайти справедливість у кабінетах гітлерівських управлінь, та все марно. Юнак впадає у відчай. Він бачить «пекло на землі», яке є реальним. Проте дні та ночі минали так само, як і колись, — у всесвіті нічого не змінилося. Тільки тепер поруч із ним немає коханої. Тож єдиний порятунок для нього — залишити порожнє місто й вирушити у мандри. Подорож у невідоме його тривожить і лякає, але водночас

залишає надію вижити у жахитті війни. Блукаючи світом, ліричний герой береже у своєму серці, мов талісман, образ чистого кохання. Попри пережите він переконаний, що на руїнах може знову відродитися життя.

Життєдайним символом у поемі є річка Стрипа, яка несе свої води через порожнє місто. Її хвилі дарують спокій ліричному герою і сили відновитися, змивають кров війни та очищують душу від гріховної скверни.

Написана з перспективи часу поема «Любов у трьох часах» зберігає деталі та свіжість реалістичних описів. Слід зазначити, що серед членів Нью-Йоркської групи лише Богдан Бойчук міг з такою точністю передати переживання людей та цілих народів, які були свідками страхіть війни. Загалом уміння гостро відчувати емоційний стан героїв є характерним для всієї творчості митця.

Опис дійсності, юнацькі спогади та вимушене вигнання свідчили про глибокі внутрішні переживання, для передачі яких автор використовує прийоми сюрреалізму. Лейтмотивом поеми є відродження життя через любов. Тому опис жахів війни чергується з безмежним прагненням жити (кохати). Ці дві теми — життя і кохання — вибудовують тривимірну лінію сюжетної канви: вияв емоції через слово, опис жорстокості й насильства, пошук коханої, яка загинула разом із іншими безіменними жертвами нацистського терору. У поемі як тричастинному циклі зображено ліричного героя, що відірвався від реальності, від дитинства і юності й відважно занурився у жорстоку реальність воєнного життя. Він констатує, що його любов прикрашена пристрасним еротизмом, пошуком справедливості та надією, що війна не триватиме вічно. Героя супроводжувала самотність та реалістична подорож у невідоме:

Тема війни у творчості Богдана Бойчука цікавила вимушеного українського емігранта. У його творах останній вбачав свою непросту долю та відчував захищеність від втрати дому. Адже Богдан Бойчук, як ніхто інший з членів Нью-Йоркської групи, міг так яскраво передати увесь біль людини, яка залишилася без родинного гнізда, поєднати жахиття війни (руйнування, згарища, смерть тощо) з прагненням до відродження життя.

До того ж періоду поетичної творчості, що й поема «Любов у трьох часах», належить і вірш присвячений матері. У ньому поет описав свої переживання від втрати дорогої йому людини. Згадуючи тяжке життя матері, він водночас дякує їй:

*За все:
за передерттий крик
на ложі родження
і смерті,
за біль,
що омотав утробу,*

*за стогін,
скривлені уста,
і за дитя в твоїх колінах,
що бризнуло плачем.
За все.*

(«Матері», ч. I.) [7, 152].

Поет упевнений, що мати перебуває під охороною Богородиці:

*Я бачив Богородицю над нею,
я бачив схилений на шибу мирт
і чорні двері.*

(«Матері», ч. IV) [7, 152].

Досвід пережитого горя Б. Бойчук передає особливою поетичною мовою, властивою лише його творчій манері. Через особисті образи митця узагальнюється драматична правда про смерть близьких людей.

Широкий ретроспективний поетичний образ, притаманний творам Богдана Бойчука на початку його творчості, митець звужує у 1980-х роках у бік інтимної лірики, надає своїй поезії позачасового виміру. Він розуміє, що не можна зупинятися на досягнутому, потрібно рухатися далі. Тому в результаті творчих переосмислень створює мовні стилізації молитов, близькі до православної молитовної традиції або до траурної меси. Цей символізм був узятий поетом з українського церковного ужитку. Що спонукало митця на цей крок? Можливо, роздуми про Україну та туга за нею:

*Під деревами —
вечір.
Сонце кидає в вікно
останні мідяки,
які зникають
між смуглявістю
твоїх колін.*

*В кімнаті:
тільки ми.*

(«Вечірня») [7, 153].

У збірках поета молитви писалися на той час без очевидних метафор, які стануть характерними для віршів із книги «Час болю» (1957 р.).

Творча діяльність перших років Нью-Йоркської групи спонукала до порівнянь і контактів. Проте у пізніших збірках «Вірші для Мехіко» (1964) — з відлунням подорожі та у «Мандрівці тіл» (1967) настає поворотний пункт — митець своє поетичне слово подає читачеві крізь призму власної візуальності. Ця зміна була пов'язана з розширенням контактів Богдана Бойчука з поетами інших літературних середовищ, зокрема й з України.

У цей же час стає зрозуміло, що після виходу кількох номерів щорічника «Нові Поезії», це видання набирає популярності й виростає в провідний еміграційний літературний журнал у США. Він стає помітним оригінальним проектом серед багатьох українських видань. Це була безперечна заслуга Богдана Бойчука, який, часто конфліктуючи з авторами (особливо старшого покоління, які практикували традиційне римоване віршування), рішуче відкинув сентиментальний патріотизм еміграції.

Беручи на себе додаткову роботу, Богдан Бойчук стає членом редколегії «Сучасності»; пише театральні есе, літературні огляди, займається перекладами творів американської літератури.

Поет зміцнює дружні стосунки з українськими художниками в еміграції: Юрієм Солов'єм, Любославом Гуцалюком, Яковом Гніздовським, Аркадією Оленською-Петришин та автором мистецької кераміки Славою Геруляк. Так, за намовою Юрія Тарнавського Юрій Соловій реалізує у 1960-х роках авторське полотно: двочастинний портрет Нью-Йоркської групи. Цей твір, завдячуючи Богданові Бойчуку, набуде згодом символічного дискурсу й ілюструватиме всі наступні збірні антології групи.

Слід зазначити, що Богдан Бойчук мав широке коло спілкування. Серед його близького оточення були і видатні актори української еміграції, які на той час жили та творчо працювали в Америці — Олімпія Добровольська з Одеси та Йосип Гірняк зі Струсів біля Тернополя. До війни вони грали провідні ролі у театрі «Березіль» у Харкові. Театральна діяльність української еміграції включала широкий репертуар мистецтва, успішно влаштований в Нью-Йорку, Регенсбурзі (Німеччина), а потім — у Нью-Йорку і Торонто. Проте тут слід зазначити, що загалом український театр у вигнанні був затаврований історичною потребою простору, тому вимагав від акторів у новому середовищі гнучкості та намагання здобувати нового глядача, що не було легкою справою.

Еміграційна сцена живилася сценічним репертуаром драматичних творів Івана Котляревського, Тараса Шевченка та Лесі Українки. Богдан Бойчук вважав це за анахронізм. Тому мистецтво театру для Нью-Йоркської групи розумів за новим викликом свідомості. Виходячи з тих настанов, Богдан Бойчук стає автором таких драматичних творів, як «Голод» (написана у 1961–1962 рр.), «Приречені» (1963), «Регіт» (1972) та ін. На жаль, ці п'єси, незважаючи на високий рівень американської сцени, не вдалося реалізувати в театрі.

Богдан Бойчук уважно стежив за еміграційним життям, тому щиро привітав п'єси Віри Вовк «Смішний Святий» та Юрія Тарнавського «Три проекти на український прапор», в яких очевидними були зміни обличчя українського театру

в еміграції [8, 276–279]. Свою думку про ці твори він висловив на сторінках журналу «Сучасність» у 70-х і 80-х роках ХХ ст. Незмінною вона залишилася і пізніше, що засвідчують художньо-літературні огляди 1990-х років, вміщені у щоквартальному виданні «Світо-Вид» (Нью-Йорк—Київ). Також творчий доробок Богдана Бойчука містить рецензії на американську сцену, яку він порівнює з українським театром.

Розглядаючи творчий доробок Богдана Бойчука, варто зупинитися на його п'єсі «Приречені». Свого часу вона викликала жваве обговорення та критику. Сам автор цей твір порівнював з каноном українській сцені і представляв як драму нового етапу й концептуальної та філософської візії. Залишаючись вірним своїй поетичній фантазії, він додавав до сценічної української традиції новий елемент: зіткнення двох світів, життя і смерті, нерационально деформовані у бік містики.

Дія драми «Приречені» відбувається вночі на кладовищі при світлі місяця. Група вагітних жінок сперечається про правду, сумнів і зраду, віру в кохання. Головна героїня — вагітна Марія — прийшла на могилу свого чоловіка Христіна. Вона хоче з'ясувати обставини його смерті. Цю сцену підсилює поява її ревнивої сестри, з якою чоловік мав таємний роман. Марія викликає Христіна з могили й пробує «розмотувати» разом з ним події їхньої земної любові та зради. Проте вона не може зрозуміти, що її чоловіка все це вже не цікавить. Христин розуміє, що він був убитий, що його смертельна рана постійно оновлюється і болить. Він знає, що Марія звинувачує його в байдужості до неї і що вона вагітна від іншого чоловіка, але ці факти жодною мірою його не хвилюють. Усе залишилося там, на далекому березі звивистої річки забуття, на тому боці життя, до якого вже не повернешся. Марія не може повірити, що Христин не пам'ятає нічого з минулого. Вона намагається викликати з глибини завмерлого серця чоловіка спогад про життя, нагадати йому кожну деталь. Та все марно. Марія і Христин у своїх діалогах не в змозі проникнути в таємницю, яку приховує смерть своєю вічністю.

Кульмінаційну сцену, де жінки повільно застигають на могилах, огортає темрява ночі. Марія також кам'яніє на могилі чоловіка, намагаючись звільнитися від хустки, якою жінки зав'язали її уста на знак єдності в складному становищі та як символ присутності зради [8, 276–279].

Авангардне театральне мистецтво Богдана Бойчука виростало над українським еміграційним театром з романтичною драмою «Назар Стодоля» Тараса Шевченка та п'єсою «Кассандра» Лесі Українки, якою володів містичний дух прапочатку. У свою чергу, Лариса Залеська-Онишкевич в антології української драми «Близнята ще зустрінуться» зазначала, що драматичні твори

Богдана Бойчука мають постмодерне і суб'єктивне філософське підґрунтя. Герої його п'єс на сцені виступають як антигерої, суть діалогів ведеться навпаки і має абстрактний характер. Це, на думку Лариси Залеської-Онишкевич, споріднене з інтерактивністю кращих досягнень світового театру та досвідом української сцени, яку Богдан Бойчук намагався модернізувати своїми п'єсами і робив це, маючи у пам'яті театральні твори своїх колег з Нью-Йоркської групи — Віри Вовк та Юрія Тарнавського [8, 276–279].

Творчість Богдана Бойчука залишається важливим чинником для розуміння сутності літературного дискурсу в другий половині ХХ ст.

Зокрема, його поезія є наскрізь оригінальною. Вона містить параболічні досягнення минулого та сучасності — як власні, так і світові; відображає проблемність української тематики, її художній зміст та інноваційний діапазон. Після виходу друком поетичних творів митця у виданнях української еміграції навіть прихильники традиційної поезії намагалися трансформувати свій стиль.

Щодо драматичної творчості, то тут слід зазначити, що п'єси Богдана Бойчука були написані значно раніше, ніж твори його колег з Нью-Йоркської групи, проте разом вони змінювали обличчя українського театру в еміграційному середовищі ХХ ст. [1, 20–24].

ДЖЕРЕЛА

1. Астаф'єв О. Художні координати поезії Богдана Бойчука / О. Астаф'єв // Слово і Час. — 2002. — № 12. — С. 20–24.
2. Ільницький М. Любов і біль Богдана Бойчука / М. Ільницький // Слово і Час. — 2002. — № 12. — С. 25–27.
3. Бойчук Б. Земля була пустошня : поема / Б. Бойчук. — Нью-Йорк, 1959. — С. 5–25.
4. Ревакович М. Дещо про Нью-Йоркську групу / М. Ревакович // Світовид. — Київ–Нью-Йорк. — 1996. — № 2 (23). — С. 102–110.
5. Бойчук Б. Час болю. Вірші вибрані й передостанні / Б. Бойчук. — Нью-Йорк, 1983. — С. 5.
6. Бойчук Б. Вірші / Б. Бойчук // Нові Поезії. — Нью-Йорк. — № 1 (1959). — С. 26.
7. Ревакович М. Нью-Йоркська група: антологія поезії, прози та есеїстики / М. Ревакович, В. Габор. — Львів, 2012. — С. 152–153.
8. Залеська-Онишкевич Л. Текст і гра. Модерна українська драма / Л. Залеська-Онишкевич // Літопис. — Л., 2009. — С. 276–279.

Карабович Тадей.

ОПЫТ НАДЕЖДЫ И ОДИНОЧЕСТВА В ЛИТЕРАТУРНОМ ДИСКУРСЕ БОГДАНА БОЙЧУКА

В статье говорится о поэте Богдане Бойчуке — одном из основателей Нью-Йоркской группы, которая печатала в 1959–1971 гг. свои произведения в периодическом украинском эмигрантском издании «Новые Поезии». Это было время важных для поэта творческих коммуникаций и контактов. На фоне группы Богдан Бойчук стал известным лидером в литературных кругах украинской эмиграции. Творчество поэта выделяется из общей эмигрантской картины украинцев США и приобретает статус литературной альтернативы даже среди произведений членов Нью-Йоркской группы.

Ключевые слова: издание, эмиграция, Нью-Йоркская группа, поэзия, проза, переводы.

Tadey Karabovych.

EXPERIENCE OF HOPE AND LONELINESS IN BOHDAN BOYCHUK'S LITERARY DISCOURSE

The article presents the poet Bohdan Boychuk, a co-founder of the New York Group which published their works in a Ukrainian emigre periodical edition "Novi Poezii" ("New Poetry") in 1959–1971. It was an important time for poet's creative communication and contacts. It was in this group that Bohdan Boychuk matured into a popular well-known leader in literary Ukrainian Emigre circles. His poetry began to project an individuality apart from that of the general emigre creativity of Ukrainian writers in the USA and gained an alternative literary status even among the members of his New York Group.

Key words: edition, emigration, New York Group, poetry, prose, translations.